

2. Бабич А. М. Государственные и муниципальные финансы: Учебник. М.: ЮНИТИ, 2002. 687 с.
3. Бюджетний кодекс України від 1 грудня 2010 р. №1351-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. №50-51. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2456-17>.
4. Дробозіна Л. А. Формування доходів місцевих бюджетів у контексті трансформації податкової системи. *Фінанси України*. 2007. №10. С. 13-22.
5. Дроб'язко Л. О., Люта В. О. Актуальні питання формування доходів місцевих бюджетів. *Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки*. 2013. №4. С. 225-235.
6. Кулик І. О. Шляхи удосконалення управління місцевими бюджетами. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/> 22.04.2013.
7. Місцеві фінанси: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / М. А. Гапонюк, В. П. Яцюта, А. Є. Буряченко, А. А. Славкова. Київ: КНЕУ, 2002. 184 с.
8. Нікітіна Л. О. Правові засади формування місцевих бюджетів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» Ірпінь, 2004. 19 с.
9. Пасічник Ю. В. Бюджетна система України та зарубіжних країн: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Знання - Прес, 2008. 670 с.
10. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 №280/97-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show-19.04.2013>.
11. Роменська К. М. Зарубіжний досвід бюджетного регулювання. *Вісник Дніпропетровської державної фінансової академії (Економічні науки)*. 2010. №2. С. 132-140.
12. Финансы / под. ред. М. Ф. Романовского, О. В. Врублевской, Б. М. Сабанти. Москва: Юрайт-Издат, 2004. 503 с.
13. Юрій С. І. Концептуальні засади сутності бюджету. *Фінанси України*. 2001. №10. С. 3-10.

Віятик Уляна Василівна
ст. гр. Ф-21, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Квасниця О. В.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ І ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТІВ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Розбудова сучасної системи місцевого самоврядування, зокрема, шляхом консолідації територіальних громад, на принципах децентралізації повноважень, субсидіарності, деконцентрації ресурсів, гармонізації загальнодержавних, регіональних та місцевих інтересів

відбувається динамічно і протягом останніх років зроблено суттєві кроки щодо удосконалення законодавчо-нормативного забезпечення створення та розвитку ОТГ. Однак існує низка невирішених проблем, як стратегічного, так і оперативного характеру, що формують ризики для успішної подальшої реалізації реформи. Зокрема, відзначимо наступні проблемні питання [1, с. 34]:

1. Не завершено розробку перспективних планів формування територій громад регіонів, до них «постфактум» постійно вносяться зміни щодо тих ОТГ, які пройшли процедуру об'єднання, хочуть провести перші місцеві вибори та отримати додаткові фінансові ресурси і управлінські повноваження.

Незважаючи на позитивний результат моніторингу формування і виконання бюджету значної частини ОТГ, створення окремих відбувається без урахування вимог Методики щодо їх формування. Деякі ОТГ утворюються з метою отримання додаткових повноважень і ресурсів, проте за своїм потенціалом об'єктивно не зможуть забезпечити своїм мешканцям надання належної якості послуг, активізувати економічні процеси, оскільки не мають відповідної інфраструктури та ресурсів, та в майбутньому забезпечити сталий розвиток громад. Подальше поширення такої практики несе загрозу нівелювання сутності реформи, оскільки замість спроможних територіальних громад утворюються малочисельні, з нерозвинутою інфраструктурою, недостатніми кадровими ресурсами.

2. Потребує опрацювання питання стабільного забезпечення державної фінансової підтримки добровільного об'єднання територіальних громад, зокрема: інформаційно-просвітницької, організаційної, методичної, фінансової.

3. Процес створення об'єднаних територіальних громад переважно не має підтримки, а подекуди стикається зі спротивом з боку районних адміністрацій, місцевих рад та місцевих еліт. Про наявність цієї проблеми постійно заявляють представники вже створених ОТГ та експерти, а віднедавна – і представники центральних органів виконавчої влади. Місцеві органи виконавчої влади та місцевого самоврядування протидіють створенню ОТГ через побоювання втратити робочі місця або повноваження. Водночас місцеві еліти не хочуть втрачати свого впливу на сільські та районні ради, адже створення ОТГ супроводжується переформатуванням органів влади та зміною акцентів в управлінні на користь громади.

4. Не врегульоване питання оптимального розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади загалом та, зокрема, розподілу функцій та повноважень між місцевими радами ОТГ та районними адміністраціями й районними радами районів, на території яких створені ОТГ.

5. Потребує опрацювання питання запровадження механізмів контролю за законністю рішень органів місцевого самоврядування та якістю надання населенню адміністративних та соціальних послуг.

Для вирішення проблемних питань та забезпечення успішної реалізації процесу подальшого формування об'єднаних територіальних громад необхідно:

1) доопрацювати і внести зміни до перспективних планів формування територій громад для кожного регіону на основі положень Методики формування спроможних територіальних громад; встановити терміни доопрацювання перспективних планів та відповідальність обласних державних адміністрацій;

2) законодавчо врегулювати питання виконання районними радами визначених законом повноважень та унормувати питання оптимізації структури й чисельності працівників районних державних адміністрацій в районах, територія яких повністю або частково охоплена створеними ОТГ;

3) опрацювати питання удосконалення механізму державної фінансової підтримки добровільного об'єднання територіальних громад та забезпечення стабільних джерел такої підтримки.

Для посилення ресурсної підтримки створення і розвитку об'єднаних територіальних громад необхідно:

1) обласним державним адміністраціям активізувати роботу із надання методичної та консультативної допомоги органам місцевого самоврядування з питань добровільного об'єднання територіальних громад, та забезпечити координацію роботи з підготовки проектних пропозицій для отримання коштів на реалізацію інфраструктурних проектів за рахунок державних субвенцій;

2) налагодити ефективну роботу регіональних центрів сприяння розвитку місцевого самоврядування в організаційній підтримці процесу добровільного об'єднання територіальних громад та їхнього подальшого розвитку;

3) прийняти нормативні акти, які б регламентували діяльність об'єднаних територіальних громад у галузях соціально-культурної сфери, особливо у медицині. Передбачити медичну субвенцію об'єднаним територіальним громадам на надання вторинного рівня медичної допомоги, оскільки є суперечки між районними бюджетами та бюджетами об'єднаних територіальних громад, окремі з яких не хочуть передавати медичну субвенцію на рівень районного бюджету для надання вторинного рівня медичної допомоги або передають міжбюджетний трансферт в розмірі, меншому від потреби. При цьому в їхній мережі відсутні медичні заклади, які можуть забезпечити даний рівень допомоги [2, с.298];

4) надати допомогу об'єднаним територіальним громадам з підготовки стратегічних та програмних документів щодо соціально-економічного розвитку громад, в т.ч. із залученням коштів міжнародної фінансової та технічної допомоги. У цьому контексті доречно започаткувати систему грантів державних і недержавних структур на проекти розбудови базової мережі об'єктів комунального господарства і соціально-культурного призначення [3, с.178].

З метою зміцнення кадрового забезпечення проведення реформи та подальшого функціонування органів місцевого самоврядування потрібно законодавчо врегулювати питання посилення відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування за прийняття та реалізацію управлінських рішень щодо місцевого розвитку та відповідності цих рішень законодавству України. Запровадити механізми залучення громадськості до вироблення органами місцевого самоврядування важливих управлінських рішень, зокрема з питань визначення стратегії розвитку територіальної громади, затвердження статутів територіальних громад, проектів містобудівної документації тощо.

На шляху добровільного об'єднання та набуття повної фінансової незалежності з метою подальшого існування та підтримки життєдіяльності членів територіальних громад, які об'єдналися, окрім значного фінансового потенціалу, мають отримати на законодавчому рівні [4, с.132]:

- перелік об'єктів з метою чіткого встановлення напрямів витрачання державних субвенцій, наданих ОТГ для формування відповідної інфраструктури;

- методику розробки плану соціально-економічного розвитку ОТГ ще до їх офіційної реєстрації із зазначенням відповідальних осіб задля отримання державних субвенцій;

- детальний Перспективний план формування громад, котрий враховував би побажання громад, які хочуть об'єднатися, оскільки, якщо межі ОТГ повністю не відповідають межах, визначеним Перспективним планом, то це означає позбавлення громади можливості отримання державної цільової субвенції на формування спільної інфраструктури;

- критерії щодо визначення розміру субвенцій, адже встановлення їх Кабінетом Міністрів України залежно від обсягів державного бюджету, який щорічно змінюється, економічної ситуації на макрорівні та кількості громад, що об'єдналися, ставить ОТГ у нерівні умови;

- скасування у Методиці формування спроможних територіальних громад вимоги щодо чітких умов для визначення потенційних адміністративних центрів та меж майбутніх спроможних територіальних громад, адже втрачається основний лейтмотив об'єднання –

добровільність процесу та врахування думки мешканців відповідних громад.

Закріплення на законодавчому рівні вищезазначених змін та конкретизація положень чинного нормативно-правового забезпечення щодо об'єднання територіальних громад, створять подальше підґрунтя для формування спроможних, самодостатніх та фінансово незалежних й економічно потужних ОТГ з метою підвищення добробуту їх мешканців.

Література:

1. Мельничук А., Остапенко П. Децентралізація влади: реформа №1. Київ: ЦОП «Глобус», 2016. 36 с.
2. Рошило В. І. Формування бюджетів об'єднаних територіальних громад: проблеми та перспективи. *Економічний форум*. 2016. №2. С. 295-299.
3. Богущ Л. Г. Соціальна інфраструктура об'єднаних громад України: підходи до розвитку. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. №9 (183). С. 172-183.
4. Надал С., Спасів Н. Теоретична концептуалізація формування та сучасний прагматизм фінансування об'єднаних територіальних громад. *Світ фінансів*. 2017. №3 (52). С. 121-135.

Ворона Денис Володимирович

ст. гр. Ф-41, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Русін В. М.

ЗДІЙСНЕННЯ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

В умовах обмеженості бюджетних ресурсів важлива роль відводиться цільовому та ефективному використанню цих коштів. Контрольними повноваженням за використанням бюджетних коштів наділено низку органів державної влади, серед яких Державна казначейська служба України.

Фінансовий контроль постійно здійснюється Казначейством України, яке як зберігач державних коштів зобов'язане забезпечити ефективне й раціональне їх використання відповідно до програми Уряду [1]. Найбільшою мірою контрольні повноваження органів казначейства реалізуються в процесі використання публічних коштів [2].

Перелік повноважень щодо здійснення Державною казначейською службою України контролю за використанням бюджетних коштів визначено у Бюджетному кодексі України [3] та у Положенні про Державну казначейську службу України [4]. Згідно цих нормативних актів органи Казначейства здійснюють контроль при реєстрації взятих